

Framställning till riksdagen

2009/10:RB3

Förslag till disposition av Riksbankens vinst för räkenskapsåret 2009 samt riksbanksfullmäktiges verksamhetsberättelse 2009

Sammanfattning

Enligt 10 kap. 3 § lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank ska fullmäktige lämna förslag till riksdagen och Riksrevisionen om disposition av Riksbankens vinst.

Fullmäktige tillämnar en beräkningsprincip som i korthet innebär att 80 procent av Riksbankens genomsnittliga resultat under de senaste fem åren, exklusive valutakurs- och guldvärdeeffekter, ska inlevereras till statsverket. För 2009 föreslår därmed fullmäktige en inleverans om 5 800 miljoner kronor.

Fullmäktiges verksamhetsberättelse för 2009 redovisar att fullmäktige sammanträtt vid tolv tillfällen under året och övergripande vilka ärenden som behandlats samt vilken information som fullmäktige erhållit vid sammanträdena. Verksamhetsberättelsen anger även hur fullmäktige bedrivit sin kontrollerande funktion.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Innehållsförteckning	2
Förslag till riksdagsbeslut.....	3
Förslag till vinstdisposition för 2009.....	4
Fullmäktiges verksamhet 2009.....	5
Bilaga: Inleveransberäkning av Riksbankens resultat 2009	8

Förslag till riksdagsbeslut

Fullmäktige föreslår att riksdagen fastställer förslaget till disposition av Riksbankens vinst för räkenskapsåret 2009.

Resultatet för 2009 före bokslutsdispositioner uppgår till 14 204 miljoner kronor, och fullmäktige föreslår att

- till statsverket inlevereras 5 800 miljoner kronor
 - till Riksbankens dispositionsfond förs 5 118 miljoner kronor
 - till Riksbankens resultatutjämningsfond förs 3 286 miljoner kronor
- inleveransen sker senast en vecka efter riksdagens beslut, lämpligen i samband med Riksbankens genomförande av den veckovisa öppna marknadsoperationen.

Stockholm den 12 februari 2010

På fullmäktiges vägnar

JOHAN GERNANDT

/Maria Svalfors

I beslutet har deltagit Johan Gernandt (ordförande), Leif Pagrotsky (vice ordförande), Sinikka Bohlin, Peter Egardt, Susanne Eberstein, Bo Bernhardsson, Anders Flanking, Kjell Nordström, Ebba Lindsö, Anne-Katrine Dunker och Carl B Hamilton.

Föredragande har varit Mithra Sundberg och Henrik Gardholm.

Förslag till vinstdisposition för 2009

Riksdagen godkände i anslutning till sin behandling av Riksbankens förvaltning för 2008 (bet. 2008/09:FiU23) att vinstdispositionen för 2008 baserades på 1988 års vinstdelningsprincip med de kompletteringar av principen som genomförts sedan dess, vilket också var fullmäktiges förslag. Principen innebär i korthet att 80 procent av det genomsnittliga resultatet under de senaste fem åren, exklusive valutakurs- och guldvärdeeffekter, ska levereras in till statsverket. För 2009 tillämpar fullmäktige samma beräkningsgrund.

Fullmäktige har i enlighet med 10 kap. 3 § lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank fått en redovisning från direktionen av räkenskapsåret 2009. Fullmäktige konstaterar att Riksbanken med tillämpning av nuvarande redovisningsprinciper redovisar en vinst för 2009 uppgående till 14 204 miljoner kronor. I enlighet med 1988 års vinstdelningsprincip och de kompletteringar av principen som genomförts sedan dess görs följande justeringar av det redovisade resultatet vid beräkning av det inleveransgrundande resultatet:

1. Det redovisade resultatet har påverkats positivt av en valutakursvinst om 2 797 miljoner kronor. I enlighet med vinstdelningsprincipen exkluderas denna vinst vid beräkningen av det inleveransgrundande resultatet.
2. Riksbanken har redovisat en vinst om 1 592 miljoner kronor till följd av guldtransaktioner under 2009. Fullmäktige har i enlighet med en tidigare beslutad komplettering av vinstdelningsprincipen exkluderat denna vinst vid vinstdispositionsberäkningen.
3. En orealiserad priseffekt förlust om 5 623 miljoner kronor ingår ej i det redovisade resultatet till följd av de redovisningsprinciper som till viss del ändrades 2004. Fullmäktige har inkluderat denna förlust vid vinstdispositionsberäkningen i enlighet med vinstdelningsprincipen.

Fullmäktige föreslår enligt nedan en inleverans till statsverket om 5 800 miljoner kronor.

Eftersom den föreslagna inleveransen är lägre än årets redovisade resultat föreslås i enlighet med vinstdelningsprincipen att 5 118 miljoner kronor förs till dispositionsfonden och 3 286 miljoner kronor till resultatutjämningsfonden. Beräkningsunderlaget för vinstdispositionsförslaget framgår av bilagan.

Fullmäktiges revisionsenhet har granskat underlaget för beräkningen av vinstdispositionsförslaget. Revisionsenheten har inte haft något att anmärka.

Resultatet för 2009 före bokslutsdispositioner uppgår till 14 204 miljoner kronor, och fullmäktige har den 12 februari 2010 beslutat avge följande förslag till disposition av Riksbankens vinst:

- till statsverket inlevereras 5 800 miljoner kronor
 - till Riksbankens dispositionsfond förs 5 118 miljoner kronor
 - till Riksbankens resultatutjämningsfond förs 3 286 miljoner kronor
- inleveransen sker senast en vecka efter riksdagens beslut, lämpligen i samband med Riksbankens genomförande av den veckovisa öppna marknadsoperationen.

Fullmäktiges verksamhet 2009

Under året sammanträdde fullmäktige vid 12 tillfällen.

Fullmäktige utsåg vid sitt sammanträde den 30 januari 2009 Karolina Ekholm till ny direktionsledamot efter Irma Rosenberg, vars mandatperiod gick ut vid årsskiftet 2008/09. Beslutet hade föregåtts av ett extra fullmäktigesammanträde med en hearing med Karolina Ekholm. Vid sammanträdet den 30 januari utsågs också Svante Öberg till ny förste vice riksbankschef efter Irma Rosenberg. Fullmäktige behandlade under året även frågor om direktionsledamöternas anställningsvillkor, personallån och sidouppdrag.

Yttranden och skrivelser till regeringen och riksdagen

Under 2009 lämnade fullmäktige tillsammans med direktionen ett yttrande till riksdagsförvaltningen över en remiss om betänkandet ”Bestämmelser om intern styrning och kontroll i riksdagens myndigheter” (2008/09:URF4). I betänkandet hade föreslagits ändringar i riksbankslagen som till stor del skulle innebära en kodifiering av redan gällande praxis i Riksbanken. Ändringarna tillstyrktes därför i Riksbankens yttrande. I yttrandet framhölls särskilt vikten av att fullmäktige även i fortsättningen ska besluta om Riksbankens arbetsordning medan direktionen ska besluta om den mer detaljerade instruktionen. Vidare noterades i yttrandet att det, samtidigt som direktionens internrevision föreslås skrivas in i riksbankslagen, är viktigt att även fullmäktiges revisionsenhet finns kvar i lagen, även om den med fördel kan byta namn till fullmäktiges revisionsfunktion. Slutligen välkomnade Riksbanken förslaget att årsredovisningen ska lämnas senast den 22 februari i stället för den 15 februari. I samband med behandlingen av remissyttrandet informerades fullmäktige även om Riksbankens interna arbete med intern styrning och kontroll.

Under året samrådde direktionen vid tre tillfällen med fullmäktige om skrivelser till regeringen och riksdagen. De frågor som var föremål för samråd gällde undantag från lagen om offentlig upphandling vid vissa upphandlingar, kredit till Internationella valutafonden (IMF) samt överföring av pensionsrättigheter till och från Europeiska centralbanken.

Arbete med utformningen av sedlar och mynt

Fyra ledamöter i fullmäktige och fyra utomstående experter bildar Beredningsgruppen för utformning av sedlar och mynt. Gruppen leds av en av fullmäktigeledamöterna, Peter Egardt. Experter i gruppen är statsheraldikern, chefen för Kungliga Myntkabinettet samt en företrädare vardera för Nationalmuseum och Konstakademien. Gruppens uppdrag är sedan 2008 att bereda frågor om grafisk och konstnärlig utformning av sedlar och mynt i allmänhet.

Direktionen informerade fullmäktige löpande om det fortsatta arbetet med översynen av den svenska sedel- och myntserien. Frågan diskuterades även ingående i beredningsgruppen som var medarrangör vid ett seminarium för en bred grupp intressenter om temat för utformningen av den nya sedel- och myntserien. En fråga som särskilt engagerade gruppen var frågan om en ny sedel- och myntserie ska innefatta en tjugokronorsedel eller ett tjugokronorsmynt. Frågan kommer att diskuteras vidare under 2010. Beredningsgruppen behandlade under året även frågan om ett minnesmynt 2010 med anledning av vigseln mellan kronprinsessan Victoria och Daniel Westling. Sedan direktionen fattat beslut om utgivning av ett sådant mynt beslutade fullmäktige om utformningen vid sitt sammanträde i december.

Fullmäktiges internationella arbete

I början av februari 2009 var fullmäktiges ledamöter tillsammans med ledamöter ur direktionen i Helsingfors med anledning av Märkesåret 1809 (ett regeringsprojekt för att uppmärksamma att det 2009 var 200 år sedan Finland och Sverige blev två länder och för att stärka samhörigheten mellan Finland och Sverige). Riksbanken gav med anledning av märkesåret ut en specialpräglad enkrona som vid en ceremoni på Finlands Bank överlämnades till ordföranden i den finska centralbankens bankfullmäktige. I november tog fullmäktige emot bankfullmäktige från Finlands Bank till ett

endagsseminarium i Riksbanken. Vid seminariet behandlades fullmäktiges roll, Riksbankens organisation, Riksbankens penningpolitik och den finansiella krisen samt läget i Baltikum.

Fullmäktiges ledamöter genomförde tillsammans med ledamöter ur direktionen en studieresa till Washington D.C. och New York under hösten 2009. Resans syfte var att få en ökad förståelse för den ekonomiska och finansiella utvecklingen och de åtgärder som vidtagits under den finansiella krisen samt att få en större inblick i olika ekonomiska och finansiella institutioner i USA. De institutioner som besöktes var Board of Governors of the Federal Reserve System i Washington, Federal Reserve Bank of New York, IMF, US Treasury, Council of Economic Advisers vid Vita huset, Peterson Institute for International Economics, CLS Bank International samt Fortress Investment Group.

I februari var fullmäktiges ordförande och vice ordförande i Moskva för att besöka den ryska centralbanken och centralbankschefen. Syftet var att lära mer om hur de hanterat krisen i bank-systemet.

Några ledamöter ur fullmäktige besökte Tallinn i mars för att lära mer om den estländska situationen i den globala finanskrisen. Gruppen träffade Estlands president, parlamentets talman, centralbankschefen samt ministern för ekonomi och kommunikation.

I december var några ledamöter i Riga för att på motsvarande sätt lära mer om den lettiska situationen. Gruppen träffade premiärministern, centralbankschefen, ordföranden i budget- och finansutskottet samt finansministern.

Uppföljning av direktionens arbete

Ordföranden och vice ordföranden i fullmäktige följde direktionens arbete under året. Bland annat deltog de i direktionens sammanträden, något som finansutskottet uttalat som en av de viktigaste delarna i fullmäktiges kontrollerande funktion. Utskottet uttryckte våren 2008 i sin utvärdering av penningpolitiken att man välkomnar och stöder fullmäktiges arbete med att vidareutveckla den kontrollerande funktionen. Som ett led i denna utveckling deltog ordföranden och vice ordföranden under året i fler informella möten. Bland annat deltog de vid vissa beredningsmöten i den penningpolitiska processen. Arbetet med att utveckla rollen fortsätter.

Ledamöterna i direktionen deltog normalt i fullmäktiges sammanträden och lämnade då regelbundet redogörelser för viktigare beslut och händelser i Riksbankens verksamhet. Direktionen lämnade bland annat redogörelser för den aktuella penningpolitiken och för arbetet med att övervaka stabiliteten i det finansiella systemet. Fullmäktige fick också löpande information om läget på de finansiella marknaderna och om de åtgärder som Riksbanken vidtagit under den finansiella krisen. I maj fick fullmäktige ta del av direktionens diskussioner om en förstärkning av valutareserven och hade inga kommentarer med anledning av informationen. Fullmäktige fick även information om budgeten, verksamhetsplanen, utvecklingen av risker och resultat i tillgångsförvaltningen, resultatet av Riksbankens medarbetarenkät, arbetet med jämställdhet och mångfald, utfallet i övrigt av verksamheten och om internrevisionens verksamhet. Vid decembersammanträdet fick fullmäktige information om behovet av en utredning för att se vilka förändringar som kan behöva göras i det finansiella regelverket till följd av iakttagelser under den finansiella krisen.

Fullmäktige fick information om de remissyttranden direktionen beslutade om under året. Direktionen informerade även fullmäktige om sina beslut om mål och strategi för det internationella arbetet och om viktiga internationella möten med till exempel IMF.

Under året informerade direktionen om förändringar av den penningpolitiska kommunikationspolicyn. Fullmäktige hade inga invändningar mot att policyn infördes. Fullmäktige fick även information om ändringar i instruktionen med anledning av omorganisationen av bankens juridiska tjänster, av samordning, stöd och kontroll i riskfrågor liksom av arbetet med internationella frågor. Vidare informerade direktionen om Riksbankens planer för ett nytt riksbankskontor i Stockholmsområdet.

För att komplettera informationen vid sammanträdena inbjöd direktionen fullmäktige till frukostmöten för att ge direkt information efter de penningpolitiska beslut som inte låg i nära anslutning till fullmäktiges ordinarie sammanträden. Fullmäktiges ledamöter bjöds också in till de informationsseminarier som Riksbanken höll för riksdagens utskott.

Fullmäktiges ordförande och vice ordförande talade båda vid konferensen ”Tio år med självständig Riksbank” som Riksbanken arrangerade i september. Övriga talare var bland annat nuvarande och tidigare riksbankschefer och ordföranden i finansutskottet. Inbjudna att delta i konferensen var representanter för fullmäktige, riksdagen, statliga myndigheter, näringslivet och akademiska forskare.

Fullmäktiges granskning av Riksbankens verksamhet

Fullmäktiges revisionsenhet arbetade under året i enlighet med en revisionsplan som fastställts av fullmäktige. Revisionsenheten gjorde en registeranalys av värdepapperstransaktioner och granskade erhållna panter relativt Riksbankens utlåning, implementeringen av fastställda policyer, tillgångsförvaltningen och exponeringar på grund av stora växelkursförändringar samt Riksbankens förslag till vinstdisposition. Granskningarna ledde inte till några anmärkningar. Fullmäktige fick även information om Riksrevisionens granskning av Riksbankens verksamhet.

I fullmäktiges löpande uppföljning av direktionsledamöternas arbete under 2009 framkom ingenting som föranledde fullmäktige att rikta någon anmärkning mot deras tjänsteutövning.

Bilaga: Inleveransberäkning av Riksbankens resultat 2009 (miljoner kronor)

1. Inleveransgrundande resultat 2009

Redovisat resultat 2009	14 204
Valutakursvinst	-2 797
Guldvärdevinst	-1 592
Orealiserad priseffekt förlust	-5 623
Summa	4 192

2. Genomsnittligt inleveransgrundande resultat

2005	4 271
2006	2 586
2007	7 061
2008	18 318
2009	4 192
	36 428
5 års genomsnitt	7 286

3. Beräknad inleverans

7 286 x 80 % =	5 828
Avrundat	5 800

4. Beräknad fondering

Till Riksbankens dispositionsfond förs

Valutakursvinst	2 797
Guldvärdevinst	1 592
10 % av 5 års genomsnitt	729
Summa	5 118

Till Riksbankens resultatutjämningsfond förs

10 % av 5 års genomsnitt	729
Orealiserad priseffekt förlust	5 623
Avrundning inleverans	28
Årets inleveransgrundande resultat minskat med 5 års genomsnitt	-3 094
Summa	3 286

5. Förslag till vinstdisposition

Inleverans till statsverket	5 800
Till Riksbankens dispositionsfond förs	5 118
Till Riksbankens resultatutjämningsfond förs	3 286
Redovisat resultat	14 204